

բանը, քե որ դ) Սարտենիոյ քաղաքը նրաւորի միջին Իտալիոյ վրայ եւս քաղաքորդու, այս ալ՝ երբ նոր ազգային ժողովով ու վիճակով բոլոր ժողովրդեան կարծիքը հասկըցուի:—Նախդէտն հաւանեցաւ այս առաջարկութեանը՝ քանի մը բանի մէջ մանր փոփոխութիւններով: Բայց կրտսն քե Սարտենիոյ քաղաքին իշխանութեանը մեծնալուն բոլորովին պիտի զիջանի՝ քե որ Սալոյեան ու Նիցցա կամ գեր երկուքին մէկը Գաղղիոյ հետ միանան:

Վերջին յարեբեկն կտեսնուի որ Աստորիան մերժեր է Անգղիոյ առաջարկութիւնները, եւ կապտարստուի պապին ու՜նափոյի քաղաքին հետ միարանած՝ արգելելու Գաղղիացւոց եւ Անգղիացւոց որ Իտալիոյ գործերուն չխառնուին: Մանրուա ու Փեսքիրա բերդաքաղաքները կամրցրեն, 100 հազար զօրք ժողովրդ է Վենետիկ մէջ, ուրիշ ամեն ժամանակէ աւելի նեղութիւն կուտայ Վենետիկը բնակիչներուն, պապին զօրք կըղրկէ՝ պապական զօրաց հագուստներով, եւ այլն: Ասոնցմէ կերելի որ Իտալական խնդրոյն խաղաղութեամբ վերջանալուն շատ լոյս չենք կրնար ունենալ:—Յայտնի չէ քե միւս տերութիւնները ինչ պատասխան տուեր են կամ պիտի տան Անգղիոյ առաջարկութիւններուն:

Իսկ Իտալիոյ մէջ ինչնր կանցնին այս միջոցիս:—Ռոմանիան եւ Իտալական դքսութիւնները մեծ անհամբերութեամբ կըսպասեն քե իրենց վիճակն ինչ պիտի լինի, եւ պատերազմի կապտարստութիւն: Թուրքին մէջ մեծ դիպուած կ'անարուի այս՝ որ Քալուր կոմսը յունուարի 21-ին նորէն առաջին ոստիկանի պաշտօնն առաւ: Միջին Իտալիոյ քաղաքներուն անպատմելի ցնծութիւն եղաւ այս բանս:—Պապը

իւր աշխարհական իշխանութենէն կամ անոր մէկ մասէն ալ ետ կենալու միտք չունի առ այժմ. կարողիկներուն եւ կեղեցականներն ալ շատ տեղ իրաւունք կուտան պապին: Փարիզու *Իւնի/Էն* անունով լրագրը, որ Գաղղիոյ պապաւսեր հռովմեականներուն զլխաւոր բերանն էր շատ ժամանակէ ի վեր՝ յունուարի 30-ին կայսերական վճռով արգելուեցաւ: Վենետիկը բնակիչները անզաղար վախճելու հետ են:—Մեկ խօսքով, բոլոր Իտալիան սաստիկ վրդովեայ վիճակի մէջ է:

Գաղղիոյ ներքին կառավարութեանը մէջ պատահած զլխաւոր գործերէն մէկն ալ այս է որ Նախդէտն յունուարի 5-ին առ իւր ոստիկանը գրած նամակին մէջ կայտնէ քե կուգէ որ երկրին անտառները մաքրուին, ճանապարհները շտկուին, ջրոտ տեղերը ցամքեցուին, չոր տեղերը ջրուին, արուեստները ծաղկին, տուրքերը պակսին, մաքսերը իջնան՝ որպէս զի երկրագործութիւնն ու վաճառականութիւնը աւելի առաջ երբայ: Այս մտքով վաճառականութեան դաշինք մի ալ ըրաւ Անգղիոյ հետ, եւ բարեկամութիւնը աւելի հաստատեց: Նախդէտնին այս կարգադրութեանը մեծամեծ զովեստներ տուին Անգղիոյ եւ Գաղղիոյ մէջ ազատ վաճառականութեան ջատագովները: Իսկ մենամիաճառութեան տեր կեցող վաճառականներն ու գործատուներն ունեցողները իրենց տնտեսութիւնը յայտնեցին:

Յաջորդ ամսաբերքին մէջ կխօսինք Աստորիոյ եւ Գերմանիոյ ներքին գործերուն վրայ, որ քեպէտ նոր բաներ չեն, բայց քաղաքական եղանակութիւնին շատ խորունկ է:

ՀԱՄԱՌՑ ՏԱՐԵԳԻՐ ԱՂԻԱՅԻՆ ԱՆՅԻՑ 1860 ՏԱՐԻՈՅՍ.

— Յունուարի սկիզբէն Կոստանդնուպօլսոյ ազգային Գերագոյն ժողովը մտադիր է ժողովոյն գումարմանը հիմնական կանոններ հաստատելու:

— Պրուսայի նորընտիր Առաջնորդ Սարգիս սրբազան Արքեպիսկոպոսը յունուարին սկսեւ է իւր առաջնորդական Վիճակին բարեկարգութեանն ու պայծառութեանը աշխատելու՝ յուրախութիւն ազգայնոց:

— Կոստանդնուպօլսոյ Յունաց Պարիարքը, հետն ալ Աղեքսամբրիոյ Յունաց Պատրիարքը, յունուարի 31-ին գնացեր են ի փոխադարձ այցելութիւն ամենապատիւ Տէր Գեորգ սրբազան Պատրիարքին: Գումգափուի մայր եկեղեցին մտեր են հանդիսի, եւ այն տեղը գտնուած բազմաթիւ ժողովրդեան իրենց հայրապետական օրհնութիւնը տուեր են:

— Տիփսիսու, Կոստանկ Հայոց աշխարհի՝ ամսագրոյն առաջին տետրակը այս օրերս ընդունեցանք ուրախութեամբ: Աղաւնոյս յաջորդ ամսաբերքին մէջ այս նոր ազգաշահ գործոյն վրայ խօսելու միտք ունինք:

— Թէոդոսիոյ մէջ հաստատուեցաւ եւ յունուարի 4-ին բացուեցաւ հայ օրիորդաց համար փոքրիկ դպրոց մը, որ Առաջնորդին ընդհանուր վերատեսչութեանը ներքեւ կը գտնուի: Աշակերտաց բարոյական եւ ուսումնական կրթութիւնը յանձնուած է Մատամ Գոռատիւի տիկնոջ, որ դպրոցին անմիջական վերատեսչն է, եւ միանգամայն ուսուցիչ ուսուցիչներ, գաղղիարենի եւ ձեռագործի: Գրպրոցին տնտեսական կառավարութիւնը յանձնուած է երեք Հոգաբարձուաց, որք են Ալլըրճեան Մանուկ Աղա, Զեմպերճեան Մանուկ Վարդերիս Աղա, եւ Ալեանազեան

Պետրոս Աղա: Իսկ ուսումնական կառավարութեանը Տեսուչ է Տիգրանեան Սարգիս Աղա:

Ռուման երէրերը սուրա են:

Հայերն զրավարժութիւն եւ մաքուր գիր:

Կրօնագիտութիւն, այսինքն Քրիստոնէական վարդապ.

Պատմութիւն սուրբ գրոց:

Սկզբունք Ընդհանուր Պատմութ. եւ Աշխարհագրութեան:

Թուաբանութիւն:

Ռուսերէն եւ գաղղիարեն լեզու:

Կար, ձեւք եւ ասղենգործութիւն:

Ով որ ուզէ իւր աղջկանը դաշնակ (*ֆօրթեփիան*) սովորեցնել տալ, տարեկան տուրքէն դուրս պիտի վճարէ ամիսը 4 ռուպլի արծ., շաբաթը երկու համար հաշուելով, ամեն մէկ համարը կէս ժամ:

Ամեն մէկ աշակերտին տարեկան ուսման համար տալիքն է 60 ռուպլի արծ., որ չորս ամսէ չորս ամիս կտանուի կանխիկ (*փէշի*) քսանական ռուպլի արծ.: Անկէջ ի գտտ, տարին 6 ռուպլի կըվճարեն ծնողք՝ իրենց զաւակին տրուելիք բոլորն, զրիչին, բանաքին, մատիտին եւ ուրիշ այսպիսի մանր ծախքերուն համար: Գրքի ծախքն ալ ծնողաց վրայ է:

Աշակերտունիք դպրոց եկած առնենք միակերպ հագուստ պիտի ունենան՝ սահմանեալ ձևով եւ գունով:

Հանոնք դպրոց տանողն ու բերողը միշտ իրենց տնէն մարդ պիտի լինի:

Ալլըրճեան ազգասեր եղբարքը 5 հատ չքաւոր օրիորդաց ուսման տարեկան ծախքը իրենց վրայ առած են: